

Tien jaar Stichting Collectiebeheer: ontstaan en ontwikkeling

Een mijlpaal bereikt

Op 30 augustus 2022 bestaat de stichting 10 jaar. Het is een mijlpaal waar wij terugkijkend aandacht aan willen besteden. Hoe is de stichting ontstaan, wat was het idee erachter, wat heeft ze tot stand gebracht?

Voorgeschiedenis

Op 1 juli 1988 richtte Ruud Lapré notarieel de Stichting Onderzoek Gezondheidszorgbeleid op. Het doel was de stimulering van **bijzonder multidisciplinair** onderzoek. Achterliggende reden: de onvrede dat het universitair onderzoek voornamelijk slechts plaatsvond binnen één enkele vakdiscipline. Daar was weliswaar zéker behoefte aan, maar het had ook tot gevolg dat er binnen de universitaire wetenschappelijke wereld minder aandacht was voor onderzoek dat de eigen **discipline overschreed**. Hij vond dat er óók behoefte was aan onderzoek waarbij **verschillende disciplines tegelijkertijd** aan bod zouden komen. Bovendien, zo meende hij, was het bestaande onderzoek meestal **te weinig gericht op de praktijk van de uitvoering** en vormde het **geen vanzelfsprekend, noch een ingebouwd onderdeel van het zorgproces**.

Ruud doneerde de financiële middelen uit een door hem uitgevoerd onderzoek aan de stichting. Het is helaas bij dat ene onderzoek gebleven en de donatie bleef jarenlang onverrichterzake op de balans van de stichting staan. Vanwege verandering van werkzaamheden, tijdgebrek en, even later, langdurige ziekte, kon geen tijd meer aan de stichting worden besteed. Ruud was gevraagd partner/directeur te worden van KPMG Management Consulting en bleef formeel nog maar voor slechts één dag als hoogleraar aan de universiteit verbonden. De opgerichte stichting had als gevolg daarvan jaren een inactief bestaan.

Enkele belangrijke gebeurtenissen in deze slapende periode:

- **1993:** Ruud verhuist enkele jaren na zijn scheiding naar Haarlem. Diagnose kanker en begin ziektebehandeling. Relatie en samenwonen met Marga Elzinga- Van Achter. Marga neemt hem mee naar musea en galerieën. Ruud neemt schilderles, start een zelfstudie beeldende kunst en de opbouw van een kunstarchief, annex een bibliotheek met boeken over kunst.
- **1993-heden:** Er volgen de eerste gezamenlijke aankopen van kunst door Marga en Ruud. Ze vormen het begin van hun gezamenlijke en na enkele jaren snelgroeiende collectie beeldende kunstvoorwerpen.
- **1995:** Huwelijk van Marga en Ruud op Bali. Vertrek Ruud bij KPMG. Na zijn genezing, na een langdurige kankerbehandeling, parttime herstart van zakelijke werkzaamheden, idem van parttime universitaire activiteiten. Daarna volgen, als vrijwilliger, bestuurlijke, adviserende, toezichhoudende en jurerende activiteiten in de culturele sector.
- **2000-2005:** Afstoten, via schenkingen in delen, van Ruuds beleid-, organisatie- en zorgbibliotheek, Marga's antroposofische bibliotheek en deels hun gezamenlijke belletrise; totaal circa 2400 titels.

Januari 2006 notariële statutenwijziging. Het doel van de stichting werd verbreed. Nu niet langer slechts de in algemene bewoordingen geformuleerde multidisciplinaire research als doelstelling. Formeel wordt de nadruk gelegd op de praktijkgerichtheid van het onderzoek. En de focus gaat zich richten op de bevordering van de relatie tussen gezondheidszorg en kunst. Die verduidelijking van focus wordt tot uitdrukking gebracht in de naam: **Stichting Bevordering kunst en gezondheidszorg**. De stichting wordt een gezamenlijk project van Marga en Ruud. Zij willen in de stichting hun wederzijdse passie voor de gezondheidszorg én de kunst tot uitdrukking brengen.

Stichting Collectiebeheer Lapré

Artikel 4 van de statuten formuleerde het doel van de stichting toen (in 2006) als volgt:

1. De stichting stelt zich ten doel het (doen) verrichten van **onderzoek** op het gebied van **beeldende kunst in relatie tot gezondheidszorg** en de **bevordering** van de **beeldende kunsten en de kunstuitoefening** in het algemeen. In het verlengde van het voorgaande het leveren van bijdragen aan **publicaties**.
2. De stichting tracht deze bijdragen te leveren door het verrichten van studie op de betrokken terreinen, het (doen) uitvoeren van onderzoek, het leggen van **contacten met kunstenaars en andere relevante personen en instanties (waaronder musea, galerieën en eventuele sponsors)**. Door het geven van **adviezen** en al hetgeen rechtstreeks of zijdelings daarmee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Na de eerste aankopen van kunst raakten de oprichters steeds meer bij projecten betrokken op de raakvlakken van kunst en zorg. Het **verwerven van kunst en de medewerking aan kunstprojecten** waren in de loop der jaren een langdurige constante in hun leven.

De stichting bleef als rechtspersoon echter voornamelijk nog steeds slechts reactief. Bovendien hadden de activiteiten waar de stichting voor stond weinig samenhang en waren ze onvoldoende doelgericht. Feitelijk was ook deze stichting nog overwegend slapend. Vanwege gebrek aan uitvoeringsresultaat en concrete projecten vanuit de stichting zélf, werd door de oprichters en het bestuur in goed overleg besloten de zaken rigoureus anders aan te pakken. Bij bestuursbesluit van 5 november 2012 werd besloten de stichting per 12 december 2012 op te heffen. Intussen was in die tijd een nieuwe in het leven geroepen. De financiële middelen zijn in totaliteit naar de materiële (doch niet formele) rechtsopvolger overgemaakt.

Oprichting Stichting Collectiebeheer: 30 augustus 2012

Op 30 augustus 2012 werd te Haarlem bij notariële akte (Kantoor Schölvinc & Jager) opgericht de **Stichting Collectiebeheer Prof. Dr. Ruud en Marga Lapré**. Deze stichting viert in **2022** haar **10-jarig bestaan**.

Volgens deze nu onderhavige statuten heeft de stichting ten **doel**:

- een **collectie beheren en vormen**, ten behoeve van het **in bruikleen geven of schenken** van kunst en aan kunst gerelateerde voorwerpen **aan musea, instellingen van gezondheidszorg, universitaire en andere non-profitinstellingen** en organisaties, alsmede het meewerken aan **kunstbevorderende evenementen en publicaties**. En al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

De stichting tracht die doelen te bereiken door:

- het verkrijgen van voorwerpen van kunst;
- het verkrijgen van aan kunst gerelateerde boeken, tijdschriften en andere media;
- het verkrijgen van overig (geldelijk) vermogen;
- elk ander passend middel, dat met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt, of tot het doel bevorderlijk kan zijn.

Stichting Collectiebeheer Lapré

Culturele ANBI

De stichting verwierf direct na aanvang de **culturele ANBI**-status en heeft zich bestuurlijk (formeel en naar de geest) dwingend gebonden aan de daaraan verbonden codes van goed bestuur.

De stichting heeft geen winstoogmerk.

Vermogen

Over het vermogen van de stichting merken de statuten op:

- Het vermogen van de stichting zal worden gevormd door het verkrijgen van kunst en aan kunst gerelateerde voorwerpen, alsmede van gelden te verkrijgen door bijdragen van derden, subsidies, giften, legaten, wat door erfstellingen wordt verkregen, alsmede opbrengsten van daartoe georganiseerde evenementen en baten.

De stichting besteedt **de financiële middelen** waarover zij beschikt aan de realisering van de doelstellingen (bevordering van kunst in de openbare ruimte, collectievorming van externe non-profitinstellingen, projectondersteuning, boekuitgaven, e.d.). Financiële vermogensvorming met slapend kapitaal wordt niet wenselijk geacht.

Bestuur

De statuten geven aan dat de stichting tenminste drie bestuursleden telt.

Het bestuur is bij de oprichting met vijf leden gestart. Uit oogpunt van de door de oprichters en het bestuur gewenste **gespreide bestuursverantwoordelijkheid**, waarbij geen van de leden overwegende zeggenschap heeft, handhaaft het bestuur het aantal van vijf leden. Vanuit het oprichtersechtpaar heeft Marga Lapré-Van Achter in het bestuur zitting. In en met het bestuur bestaan geen familiale betrekkingen, relaties van afhankelijkheid, of verborgen belangen.

Het bestuur van de stichting functioneert **onafhankelijk en autonoom**. Het bestuur en de individuele bestuursleden zijn ingeschreven in het UBO-register dat door de Kamer van Koophandel wordt beheerd.

Middelen

De middelen zijn en worden **vrijwel volledig verkregen uit kunstschenken en financiële donaties van het oprichtersechtpaar**. Pas vanaf de 2020 beschikt de stichting mede over donaties die (vrijwillig en belangeloos) door enkele externe donateurs werden geschonken. Dergelijke donaties zijn uiteraard welkom. De stichting heeft tot nu toe echter geen beleid gevoerd om structureel externe gelden te verwerven, (privaat noch zakelijk) van derden, of subsidies van de overheid (dan wel daaraan gelinkte organisaties).

Hoewel de statuten een actief beleid ter verkrijging van extern gefinancierde middelen niet uitsluiten, zien de oprichters en het bestuur daar nu geen aanleiding voor. De stichting koestert het belangeloze private karakter en de charme van het huidige kleinschalige functioneren om het **publieke belang te dienen vanuit een geheel private benadering**.

De huidige formule kan worden gezien als een geslaagd burgerinitiatief vanuit de inspiratie van maatschappelijk rentmeesterschap. Er worden dan ook geen honoraria of andersoortige uitkeringen aan de

Stichting Collectiebeheer Lapré

bestuursleden gegeven. Het is vooralsnog de bedoeling dit beleid de komende jaren te borgen en voort te zetten.

Wat is in de afgelopen 10 jaar zoal tot stand gekomen?

Een **samenvatting** in 10 punten:

1 Het achterliggende idee en de intentie

De kunstcollectie waar de oprichters van de stichting over beschikken wordt door hen gezien als een tijdelijk bezit dat in de afgelopen 25 jaar met liefde tot stand is gebracht. Zij zien zich als de tijdelijke rentmeester ervan. Het doel en de opdracht die zij zich hebben gesteld, is dat de kunst in de loop van de tijd aan de samenleving ten goede komt. Bij voorkeur door plaatsing in de openbare ruimte. Daar waar de objecten kunnen bijdragen aan een positieve sfeer, een open geest en een verbindende samenleving. Waar mensen elkaar met respect bejegenen, zich meer om elkaar bekommeren, en elkaar en hun leefomgeving betekenis geven.

Dat idee en die intentie, zo vinden de oprichters, kunnen worden ondersteund door collectievorming, het doen van onderzoek, het duurzaam borgen door archivering en documenteren, en door het uitbrengen van publicaties. Daarenboven door de ondersteuning van projecten en door donaties die dat mogelijk maken.

Voor verdere informatie over de intenties en ideeën van de oprichters en voor de beschrijving van (een deel van) de collectie die ter beschikking zal komen, wordt mede verwezen naar het boek *25 jaar plezier in kunst. Over kunst, kunstbeleving en collectiebeheer* (Ruud en Marga Lapré, 99 Uitgevers, Haarlem, 2020).

2 De bestuurlijke opzet en werkwijze van de stichting

De plannen en de realisering daarvan worden voorbereid en, na goedkeuring door het bestuur, door de oprichters uitgevoerd. De statuten van de stichting en het periodieke beleidsplan zijn hierbij leidend. De uitvoering wordt achteraf door het bestuur getoetst. Het beleidsplan, de jaarstukken en belangrijke financiële en eventuele juridische aangelegenheden worden vooraf ter besluit aan het bestuur voorgelegd. Voor het overige wordt het bestuur geïnformeerd en fungeert het (ook) als vertrouwensinstituut, maatschappelijk klankbord en adviseurscollege.

Er wordt aan de leden van het bestuur geen honorering toegekend. Tot nu toe ook geen onkostenvergoeding.

3 De culturele ANBI-status

De culturele ANBI-status is voor de oprichters en het bestuur leidend. Het beleid is om de daaraan verbonden codes zo veel mogelijk naar letter en geest in acht te nemen.

Stichting Collectiebeheer Lapré

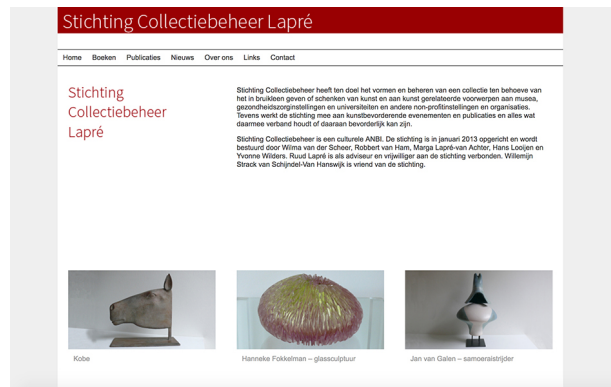
Voor een korte openbare verslaglegging van de stichtingsactiviteiten wordt verwezen naar de website van de stichting.

4 Het spel en de spelregels

Het bestuur komt formeel meestal tweemaal per jaar bij elkaar. Daarnaast is er naargelang de thematiek regelmatig informeel contact met de individuele leden. Vanwege de pandemie konden in de afgelopen twee jaar de fysieke bijeenkomsten niet plaatsvinden en is per e-mail en telefoon vergaderd.

De stichting hanteert voor het afleggen van de interne en externe verantwoording de volgende middelen:

- de website (openbaar);
- het handelingsprotocol (zie website);
- het (verkorte) Verslag van activiteiten (zie website);
- de (beknopte) Financiële jaarstukken (zie website);
- een Documentatie- en eigendomslijst (tevens voor het vastleggen van bruiklenen, schenkingen en overig);
- notulen en activiteitenverslagen.

De **handelingsroute** van de bruiklenen en schenkingen is in de meeste gevallen als volgt. De oprichters hebben contact met de ontvangende externe instelling en bereiden de mogelijke donatie, schenking of bruikleen voor. Wanneer de instelling positief staat tegenover het verwerven van het kunstwerk of een daaraan gerelateerd object (bijvoorbeeld kunstboeken), stellen zij het bestuur van de Stichting Collectiebeheer de schenking voor. Hiermee wordt voorkomen dat de Stichting kunst 'op stock' heeft of over ongebruikt vermogen beschikt. Ook vinden de objecten zo direct mogelijk hun weg naar de openbare ruimte bij de beoogde externe instelling of instantie. Daar waar de donatie voor bedoeld is en de kunst goed tot haar recht kan komen en betekenis krijgt. Daar ook waar de kunst door de ontvangende partij met respect en zorgzaam wordt behandeld. Door de bruikleenconstructie kunnen de oprichters en het bestuur tevens, voor zover nodig, nog toezien op een zorgvuldig gebruik conform de doelstelling.

5 Bruiklenen en schenkingen

In de afgelopen tien jaar hebben op de beschreven wijze intussen vele kunstobjecten hun weg naar musea, zorginstellingen en andere non-profitorganisaties gevonden.

Samengevat uit de Documentatie- en eigendomslijst van de stichting gaat het over de periode van haar bestaan om de volgende aantallen:

- 2012-2017: 7 kunstobjecten
- 2018: 21 kunstobjecten
- 2019: 24 kunstobjecten en 20 -boeken
- 2020: 30 kunstobjecten
- 2021: 12 kunstobjecten en 75 -boeken
- Tot medio 2022: circa 40 kunstobjecten en 200 -boeken.

6 Samenwerken en netwerken

De oprichters en de leden van het bestuur werken nauw samen met en/of zijn nauw gelieerd aan de wereld van kunst en cultuur en aan die van zorg, onderwijs en welzijn. Deze netwerken worden goed en intensief onderhouden. Ze bevorderen het onderlinge vertrouwen, leiden tot verbinding en leveren maximaal materieel en immaterieel resultaat. Met de relatief beperkte private middelen en menskracht kan zo in de praktijk toch veel worden bereikt.

7 Archivering, documentatie, bibliotheek

Er is door de oprichters voor de stichting beschikbaar gesteld een omvangrijk archief over beeldende kunst, (hedendaagse) kunstenaars, de kunstomgeving en de relatie tussen kunst en samenleving. Ook is beschikbaar een bibliotheek met circa 3000 boeken (veelal monografieën) over kunst en kunstenaars. Van meer dan 200 hedendaagse kunstenaars wordt een dossier bijgehouden. Het archief, de documentatie en de bibliotheek zijn opgebouwd ter ondersteuning en de bevordering van kunstorganisaties, kunstinitiatieven en kunstenaars. Nu zijn die kennisbronnen vooralsnog echter slechts ontsloten voor de stichtingsactiviteiten. De oprichters zullen er in de loop van de tijd, in delen, afstand van doen.

8 Onderzoek, publiceren en projecten

De vorengenoemde kennisdragers worden nu beperkt gebruikt voor onderzoek en publicaties. Het is nu nog slechts toegankelijk op uiterst beperkte, privé en parttime vrijwilligersschaal.

Deze gedrukte kennisbronnen kunnen (en zullen naar verwachting) in de nabije toekomst een belangrijke bijdrage leveren aan het onderzoek naar de relaties tussen kunst, zorg en samenleving. Met name voor onderzoek naar de toekomstige inhoud van de onderlinge samenhang daartussen en de effectiviteit van uitvoering in de praktijk.

9 Realiseerbare toekomstige doelen

De oprichters van de stichting en het bestuur beogen in de komende tijd door te gaan met het doneren van kunst, het doen van onderzoek, het publiceren en het financieel en dienstverlenend ondersteunen van aan kunst te relateren projecten. Preferente doelen zullen hierbij met name zijn Het Dolhuys Museum van de Geest / Outsider Art Museum Hermitage Amsterdam. Daarnaast de aan zorg en kunst gerelateerde activiteiten die mede vanuit de Outsider Art Galerie en de ateliers plaatsvinden bij Zorgorganisatie Cordaan.

Voorts betreft het de collectievorming van ziekenhuizen (o.a. Spaarne Gasthuis Haarlem en Alrijne Zorggroep Leiderdorp / Leiden) en andere zorginstellingen die beogen de kwetsbare en geschonden medemens een gelijkwaardige positie te geven in de samenleving.

10 Toekomst

Oprichters en bestuur hopen geïnspireerd door te gaan op de weg die tien jaar geleden is ingeslagen. Allereerst door de eigen activiteiten. Daarnaast willen zij ondersteuning bieden aan hoopgevende initiatieven van anderen die kunst en samenleving met elkaar willen verbinden. Zij willen het verschil maken, zodat door gerichte ondersteuning ook activiteiten van anderen mogelijk worden die anders niet zouden plaatsvinden. Hoop doet leven: een béter leven dan zonder kunst het geval zou zijn. Een mooie inspiratie om in daden om te zetten.